

Demagogija in cinizem

»MI, SAMO MI!« — PUNIŠA RAČIČ IN VAŠKI PRETEPI. — RAZLIKA MED KLERIKALNIM IN NAPREDNI M ČASOPISJEM.

Maribor, 10. nov. Na sedanjem zasedanju oblastne skupščine se je zopet pokazalo, kako so vladni zavezniki radikalni in klerikalci drug drugega vredni. V Beogradu pravijo radikalni: Mi in samo mi, tu v oblastni skupščini pa klerikalci: Mi in samo mi. Tako in nikakor drugače — je jedro in izraz vseh odborniških referatov.

Včeraj je bilo zato dokaj kričečih primerov, primerov demagogije in cinizma. Predstavnik Hrvatov je opozoril na jez, ki je nastal med Slovenci in Hrvati po 20. juniju, ko je SLS stopila na stran beograjskih hegemonov, iz katerih je izšla ubijalska zarota. Na to konstatacijo protesti in opomin predsednika. Odgovoril je pa govornik SLS večine odvetnik dr. Ogrizek, kakor bi bilo predebelo še za kako krčmo: »Kako morete kaj takega govoriti! Če v vaši vasi koga ubijejo, mi tudi ne govorimo o ubijalcih«.

Politika SLS, pisava »Slovenca«, podpis poslanca Pušenjaka itd., vse to se odpravi s primero vaškega pretepa, na katerih tudi Slovenija ne trpi pomanjkanja.

Opozicija upravičeno očita, da se zavračajo njeni stvarni predlogi. Odgovor zopet od dr. Ogrizka: Saj smo popravljali proračunski predlog! — Popravki so pa bili po večini radi tehničnih pogreškov in napak samih oblastno-odborniških strokovnjakov. — Mogoče napravijo nalašč kake napake, — če ne drugače — pri seštevanju, da lahko rečejo: Saj smo spreminjali.

Kako značilno je tudi to-le: Opozicija pravi, da ne more zaupati novemu proračunu, ko nima obračuna o pretečenem proračunskem razdobju. Odgovor: Obračun je pri glavni kontroli in ker se še ni vrnil, se ne

more pokazati. Da bi oblastni odbor skupščini lahko pokazal, kar je pisal ali predložil glavni kontroli, na to se seveda ne spomnijo. Obračun bo sicer že enkrat prišel nazaj od glavne kontrole. Toda tedaj se bo delalo že davno z novim proračunom in ko bo njegov obračun nekje pri glavni kontroli, bo sprejet zopet nov proračun.

In še ena Ogrizkova! — »Koliko bodo listi zopet pisali o vaših uspehih«, je dejal opoziciji. S to žalitvijo neklerikalnega novinarstva je zvezano na pretege cinizma. Vsi listi, razven klerikalnih vedo povedati, kaj pomeni oblast ob slabi centralni upravi, govorijo pa pri tem o oblastni samoupravi in o oblastni skupščini, dočim razglašajo klerikalci oblast za svojo domeno in vse, kar zahteva in doseže celokupna oblastna skupščina, predstavljajo za svoje delo. Oblastni odbor razven tega še ne da nobene objave največjemu slovenskemu časopisnemu podjetju, vse pa edino klerikalnemu tisku. In kljub temu še bojkotirani slovenski listi niso zamolčali nobene prednosti in važnosti oblastne samouprave in nobenega izvedenega dela oblastne uprave.

SLS ima v svojem večinskem klubu ljudi šolane od »šaljivca« v »Slovenskem Gospodarju«, ki je že pisal o Stjepanu Radiću kot »ciganu«, o Zagrebu kot središču makedonskih komitov itd., a tudi ti ljudje govorijo včasih pod pritiskom svojih gospodarskih vprašanj ravno tako, kakor je govoril ta ali oni član opozicije. Ali se kaj takega enostavno zavrže, ker mož ni pred opozicijalcem odprl ust, ali se pa sprejme in potem raztrobi kot zasluga prvakov SLS, ki so pa v svoji samopašnosti in nespособnosti poprej nekaj takega odločno odbijali.

Martinovo — slovenski narodni praznik

KRST NOVEGA VINA. — MARTINOVA GOS. — KMEČKA VERA V SV. MARTINA, ZAŠČITNIKA MLADEGA VINA.

Življenje našega kmečkega ljudstva je spojeno z nešteti svetniki in cerkvenimi prazniki, ki imajo svoj pravi v praslavski poganski dobi, ko je narod življal v odvisnosti od narave in njenih sil. Različni letni časi so imeli nanj različen vpliv: Pomladi je gospodovala Vesna, boginja mladosti in brstja, preropenja; poleti, v času zorenja so gospodovali drugi bogovi, katerim je bila zaupana rodovitnost poljskih pridelkov, predvsem maščevalna Svarog in Perun, katerih vpliv se je raztegal v plodonosno jesen, dokler ni prikašljala maščevalna Morana, boginja smrti, predstavnica zime. — Časi so minuli. Z latinsko invazijo so prišle druge šege in navade, ali le na videz, kajti narod je dal svojim bogovom ime na latinskih svetnikov, a običaji so ponekod ostali docela neokrnjeni.

V vrsti tipičnih praznikov, katerih sicer ne zaznamuje noben oficijelni kalendar, a so ohranjeni v tradicionalni veri naroda, so zlasti jesenski prazniki trgatve in krst novega vina. V to vrsto spada tudi Martinovo. Kdor pozna življenje svetnikov, ve, da sv. Martin (Davorin) ni imel prav nič opravka z žlahtno vinski kapljico. Bil je — po žargonu današnje dobe — »rimski erarski človek« — samo s to razliko, da je slovel kot dobitnik revežev. Cerkev ga upodablja kot jezdeca na konju, ki odreže z mečem kos svojega plašča in ga izroči golemu siromaku ob cesti. Idealno lepa, plastična karakteristika ljubezni do bližnjega. Danes je vinski patron. Zakaj? Trgatve so v oktobru, njegov god pa pada na 11. november. Neki svetnik mora biti za važen dogodek, ko se vinski mošt pretvarja v vino. In tako je moral človekoljubni rimski centurio Martin prevzeti vlogo statista za — Bacchusa. Nadomestek, kaj pak. Vrban pa je nje-

gov rival. On je zaščitnik goric, ko cve-tijo, dehtijo in zorijo, a ko se vinski mošt pretvarja v zlato vinsko kapljico, ji je za krstnega hotra izbran vitez sv. Martin. Ko napoči god sv. Martina, dobi toletni vinski pridelek definitivno krstno ime »novo vino«. Vse ostale vinske vrste pa s tem dnevom avanzirajo v višjo stopnjo: staro vino, letnik ta in ta... Kakor pri vojaki.

In Martinova gos! Prastara legenda o gosi, ki je opozorila Martina na neko pretečo nevarnost, ima dandanes čudno formo: Pitana gos mora ta dan na mizo. In če ni gosi, prevzame to vlogo pitana kokoš in če ni drugače tudi — prašiček.

Na Martinovo je vse živo. Povsod cvrejo, gnetejo, pečejo, pretakajo in se pripravljajo na vse mogoče načine za dostojno proslavo godu sv. Martina, ki je eden najbolj upoštevanih slovenskih narodnih svetnikov. — Na vseh oglih in kioskih kakor tudi v časopisju bereš nepretgoma naznanila o Martinovem plesu, Martinovi goski, Martinovi proslavi in drugih sličnih stvarih.

Velik svetnik je to — naš Martin — slovenski Davorin in godovnik mnogih, mnogih Slovencev. —

Mariborsko gledališče

REPERTOAR:

Sobota, 10. novembra ob 20. uri »There-se Raquin« ab. B. Kuponi. **Zadnjikrat.**
Nedelja, 11. novembra ob 15. uri »Gej-ša«. Znižane cene. Kuponi. — Ob 20. uri »On in njegova sestra«. **V korist udruženja gled. igralcev.**
Ponedeljek, 12. novembra. Zaprto.
Torek, 13. novembra ob 20. uri »Robert in Marijana« ab. C. Kuponi. **Zadnjikrat.**

Mariborski in dnevni drobiž

Posestnikom hiš in podjetij!

Dne 1. decembra se bo v Mariboru, sporazumno z merodajnimi oblastnimi in narodnimi društvi, svečano praznovala desetletnica ujedinjenja Srbov, Hrvatov in Slovencev in osvobojenja Maribora.

Obenem se ustanovi tudi oblastni odbor Narodne Odbrane za mariborsko oblast.

Pričakovati je, da bo naval ljudstva močen.

Samoobsebi je umevno, da bo na ta patriotični praznik, posebno med obhodom po mestu, navdušenje množice na višku in da bi lahko posamezne neokrašene hiše razburljivo vplivale nanjo.

Podpisani odbor zato uljudno vabi vse posestnike hiš in podjetij, da izobesijo ta dan na svojih poslopih državne ali narodne zastave, in če teh še nimajo, da si jih priskrbe pravočasno. S tem se izognejo morebitnim neprepeljivim incidentom in izvršijo svojo državljansko dolžnost.

Za pripravljalni odbor:
Div. gen. v p. R. Maister.

Iz mestnega sveta.

V četrtkovi seji mestnega sveta mariborskega je bil sprejet nad vse umesten sklep, da se v bodoče ne bodo dajala več dovoljenja za prodajanje turškega medu in sladoleda drugim osebam oziroma obrtnikom kakor izključno domačim. Za to odločbo je bila zlasti merodajna higijenska plat prodajanja in pa dejstvo, da imamo dovolj domačih sladoledarjev. — Na meščanskih šolah je nastopilo čudno stanje v pogledu zdravstvene skrbi. Letos so pobrali od vsakega učenca v ta namen po 20 Din in poslali po določbi tozadevne uredbe ves denar hipotekarni banki v Beograd. Za zdravnika pa država, ki jemlje denar, ni poskrbela, tako da je sedaj naše meščansko šolstvo brez zdravniškega nadzorstva. Mestni svet se je postavil na razumljivo stališče, da ne more dati zdravnika, če ne dobi za to odškodnine, ki se vendar ravno za to pobira od učencev. — Štiri zasilne stanovanjske hiše — zidane barake, ki jih gradi mestna občina ob Magdalenskem parku, bodo v kratkem dogotovljene. V poštev prihajajoče stranke se bodo že s 1. decembrom lahko vselile v ta zasilna stanovanja, ki jih je 32. — Izdanih je bila cela vrsta uporabnih dovoljenj, med tem ko so prošnje za gradbena dovoljenja spričo prihajajoče zime redkeje. Prejeli sta gradbeno dovoljenje družini Friderika in Pavel Bauman, ki zgradita hišo in gospodarsko poslopje na Radvanjski cesti št. 23, in pa Josip Holeček, ki si bo postavil pritično stanovanjsko hišo na Betnavski cesti št. 45. —

Moderno stranišče pred kolovorom.

Kakor smo že javili, namerava mestna občina razen na Glavnem trgu in pred frančiškansko cerkvijo sezidati tudi pred glavnim kolodvorom moderno podzemno stranišče. Toda to poslednje bodo menda pričeli graditi šele takrat, ko bosta prvi dve že v »obratu«. Načrti za predkolodvorsko stranišče so bili sedaj predloženi direktiji državnih železnic na odobritev. Po teh načrtih je zamišljeno stranišče ravno nasproti glavnega uroda v kolodvorsko poslopje pred stopnicami na Aleksandrova cesto. Nad straniščem bi bila postavljena dva paviljona za trafiklo, časopise ali podobno. Po mišljenju strokovnjakov pa trpi ta načrt na napaki, da bi paviljon s strani kolodvorske ulice publikli popolnoma zakril fronto kolodvora. Sicer pa bi se morda v tem posledu še lahko spremenil načrt. Kar se pa tiče paviljonov, pa bi bili gotovo zelo umestni predvsem tudi na glavnem trgu in pred frančiškansko cerkvijo, kjer je promet najživahnejši. —

Otvoritev brzojava in telefona Ježica.

Dne 1. novembra je bila pri pošti Ježica pri Ljubljani otvorjena brzojavna in telefonska služba. —

Trgovstvo in združništvo.

V trgovinski register se je na novo vpisala tvrdka Franc Berker in sin v Celju z obratnim predmetom: trgovina z vinom na debelo. V zadržni register pa se je vpisala Vinarska in sadiarska zadruga v Ptuj. —

Georges Blondel,

profesor na visoki šoli za politične vede in na Collège de France v Parizu je imel v četrtek, 8. t. m. v »Vesni« predavanje, ki mu je v lepem številu zbrano odlično občinstvo sledilo z napeto pazljivostjo. Uvodoma je omenil predavatelj, da je ohranil v najboljšem spominu prijazen sprejem, ki ga je bil deležen leta 1927 o priliki svojega prvega poseta, in kako srečen je, da zopet vidi Maribor in da lahko s toplo besedo zahvali gospo general Maistrovo in njene sotrudnike za njihovo delo v prid jugoslovansko-francoskemu prijateljstvu. Dalje je govornik predvsem skušal podati vtise, ki jih je dobil na svojem dolgem potovanju skozi srednjo Evropo. Ugotovil je, da so različni narodi, ki so si bili priborili nekoliko več svobode, doživeli marsikatero razočaranje. Povsod so mislili, da se bo vse hitreje uredilo, pričakovali so, da si bodo narodi podali roke in da si bodo bratsko združeni prizadevali, da organizirajo mir, ki je organizacije potreben prav kakor vojna. Toda kmalu je prišlo naravno razpoloženje posameznih narodov zopet na površje. Tako bi bili Angleži in Amerikanci lahko storili več za obnovo Evrope. Sicer pa ni lahko združiti upravičenih demokratičnih teženj s potrebo močne centralne vlade, ki naj čuva notranjo skupnost novih držav. Zato je treba potrpljenja, treba je obuditi čednosti sloge, nesebičnosti, spravljivosti in požrtvovalnosti, kajti višji državni interes ni nekaka svota interesov posameznikov. Gospod G. Blondel zaupa v bodočnost in želi, da se povzpne Jugoslavija po vseh opasnostih, ki jih je srečno prestala, na ono mesto, ki ji gre po vrlosti njenega naroda. — Poslušalci so zahvalili predavatelja za njegove bodreče besede z živahnim aplavzom.

Pride 18. novembra Pride

Kraljkraljev

istočasno v

Kino Union in Grajski kino

Upravni odbor oficirskega doma

v Mariboru priredi v soboto, dne 10. tm. v veliki dvorani Narodnega doma družabni večer s plesom. Začetek ob 21. uri. Obleka promenadna. Prijatelji častnikov so vabljeni s svojimi rodbinami. 2133

Okrožna skupina drž. nameščencev in upokojevcev v Mariboru

sklicuje sestanek članov v torek dne 13. t. m. ob 19.30, v mali dvorani Narodnega doma. Dnevni red: Poročilo o ustanovitvi kreditnih in stavbenih zadrug. 2145

Martinov večer v Studencih

se vrši nocoj v soboto ob 8. uri, na kar opozarjamo vse prijatelje studenskega Sokola. 2146

Citraški klub

priredi dne 18. t. m. ob 8.16. uri v mali dvorani pivovarne »Union« (Götz) citraški koncert, h kateremu se vsi prijatelji citraške godbe uljudno vabijo. — Odbor. 2146

Ljudje slabotnega srca

jemljejo dnevno na prazen želodec eno čašo Franc-Jožefove vode, da se rešijo zaprtja. Specijalisti za srčne bolezni so ugotovili, da deluje Franc-Jožefova voda tudi pri najtežjem obolenju srca sigurno in brez težav. 2098

Strokovna zadruga konces. elektrotehnikov za Slovenijo

priredi tudi letos elektromonterske tečaje v deški meščanski šoli, Krekova ul. 1. — Tečaji bodo vsak torek in petek od 19. do 20. ure. Poučevala se bo aktualna elektromehnična veda. Zadruga vabi elektromonterski naraščaj in one, ki imajo že večjo izobrazbo v elektrotehniko, da se udeležijo predavanj. Začetek predavanj 20. novembra. Oglasiti se je pri elektrotehniku Fran Saks, Maribor, Aleksandrova c. 44. — 2151

Ure, zlatina na obroke

brez poviška — Jger, Maribor, Gospoška ulica 15. — IX